

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6, Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate). Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna petilna vrsta mali oglasi po Din 1.50 in Din 2.—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2.50, veliki po Din 3.— in 4.—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovini.

Krščanske žene, zbrane na seji Slovenske krščanske zveze dne 20. avgusta 1925, dajemo odločno izraza veliki nejevolji in presenečenju, ki se je polastilo slovenskih staršev, ko so zaznali za odlok g. ministra za prosveto Velje Vukičevića št. 40.896, s katerim se je odredila likvidacija zasebnih ženskih učiteljskih v Sloveniji, s katero se ima pričeti že v predstojećem šolskem letu.

Ta odredba nas je neglede na njene usodne praktične posledice hudo zadela zato, ker je — mogoče brez kakšnega namena od strani gospoda ministra samega — po vsej naravi sami naperjena proti onim šolam, katere so vzgojile slovenskemu narodu najboljši ženski naraščaj. Tu se je podajala v resnici državotvorna in solidna moralna vzgoja, ki so jo vršile redovnice, ne da bi računale na bogato plačilo, s skrajno požrtvovalnostjo in nepretrajeno ljubeznijo do ženskih duš, da bi nam pomagale ustvariti pokoljenje, ki bo gojilo najvišje čednosti, čistost življenja in domačega ognjišča, zvestobo ter dobrodelnost, pa ono poštenje, ki je podlaga ne le družinskemu ampak tudi javnemu življenju države. Tembolj nas je v srce ranil ta odlok, ker baš v našem času, ko je moralno življenje tako razrvano in baš ženski najbolj preti, da izpodnese temelje njenega bita, ukinja ono vzgojevališče, kjer je služba čednosti bila vedno najvišji cilj odgoje.

Neposredno pa pomeni za gojenke, ozir. njihove starše naravnost katastrofo, če se jim s to naredbo onemogoči izobrazba v učiteljskem poklicu, ko je njihov sprejem že završen, na državne zavode pa, ki so že prenapolnjeni, se ne morejo sprejeti. Zato apeliramo na gospoda ministra, da neusmiljeni odlok ukine in tako ugodi želji ogromne večine slovenskega katoliškega prebivalstva ter hudo prizadetih staršev in gojenk, ki bi morale s svojo bodočnostjo plačati ta brezdvomno na napačnih informacijah sloneči odlok, izvirajočih iz strankarskega fanatizma.

CILKA KREKOVA,

predsednica Slovenske krščan. ženske zveze,

FANI HAJNZ,

odbornica Krekove prosvete.

Ukinjenje zasebnih učiteljskih.

Včerašnjemu uvodniku z naslovom »Neumestno odlok« naj dodamo še to-le:

Če je ukinjenje prvega letnika evfemiistično povedano neumestno, je nepričakovano prenehanje drugega in četrtega letnika v Škofji Loki neusmiljeno. »Jutrov« belgrajski poročevalec že v torkovi številki zapisal, da se ta šola zaradi tega zatvori, ker ima preizkušeno študentko gojenko. Ker so druge številke točne, se vidi, da so ti podatki dali osnovo ministrskemu odloku. O škofovoškem učiteljskem je rečeno, da je bilo v lanskem I. letniku (letošnjem II.) deset gojenk, v III. letniku (letošnjem IV.) prav tako deset, skupaj dvajset. V resnici pa jih je bilo v prvem letniku 25 (dvajsetpet) in v tretjem tudi 25 (dvajsetpet). Torej skupaj petdeset učenk v obeh letnikih. Iz tega se vidi, da je bil gospod prosvetni minister popolnoma napačno informiran.

Ukinjenje tega učiteljskega je tudi zato popolnoma nerazumljivo — brez ozira na ukinitve prvih letnikov drugod — ker tvori ta zavod z ljubljanskim uršulinskim učiteljskim eno samo šolo. Tako bi letos v Ljubljani imeli I. in III. letnik, v Škofji Loki pa II. in IV. letnik. V Ljubljani in na drugih prizadetih učiteljskih se je drugo razen prvega letnika pustilo, češ, da naj postopoma preneha, v Škofji Loki pa je črtano vse obnem. Če smo včeraj stvarno pokazali, da je odlok o ukinjenju v celoti neumestno in neosnovan, o ukinjenju učiteljskega v Škofji Loki ne moremo drugače reči: ali temelji na zgoraj omenjenih napačnih podatkih o številu gojenk, ali pa se je tu pripetila le usodna pomota. Gotovo je, da je v obojem slučaju edino pravilno in edino pravično, da gospod minister zadevni odlok prekliče.

Gospodje, ki so na ministrstvu prosvete nasvetovali ta korak, pač niso pomislili, da je s tem petdeset stremeti, idealnih gojenk takorekoč vrženih na cesto. Zakaj na državno učiteljsko jih ni mogoče sprejeti, ker je prenapolnjeno; otvarjati paralele pa ne kaže, ker bi se s tem priznalo, da izgovor o nadprodukciji ne drži. Pa tudi prečudno bi bilo, da bi si država naprtila take občutne izdatke, dočim ji za zasebna učiteljska ni treba prispevati niti pare. Prosim, gospodje, vmislite se v položaj mlade duše, ki je z Gildensternom še uverjena, da je svet pošten, če se ji pot zastavi vprav pred dosegom smotra! To ne bi bilo samo neumestno, ampak strašno neusmiljeno, če se komu prekinje študije v sredi ali celo tik pred koncem. Če se mu je prej dovolilo študirati, se mu je s tem vendar eo ipso dalo jamstvo, da bo študije lahko tudi končal, če ne bo sam delal ovire. Ne jemljite torej mladim srcem idealne ljubezni do skupnosti in zaupanja v vas, ki imate v rokah njih usodo!

Pa še nekaj je, kar Škofjo Loko posebno trdo zadene. Na tem učiteljskem je namreč za prihodnje leto izmed 50 gojenk vpisanih sedemnajst takih, ki ne stanujejo v samostanu, ampak hodijo v šolo kot eksternistkinje; doma so v Loki ali v okolici. Če bi te sedaj hotele in mogle nadaljevati učenje, bi se skoro pri vseh takoj pojavilo pereče vprašanje: Kdo bo to plačal? Ali uboga vdova, ali uslužbenec finančne kontrole, ali morda gmotno upropaščen meščan in reven penzionist?

Iz kakšnih slojev se rekrutirajo samostanske gojenke sploh, je bilo že včeraj poudarjeno. Koliko je takih — tudi hčera državnih uslužbenec — ki so sprejete za znižano plačilo! To se omogoči pač le na ta način, da redovnice do skrajnosti sebi pritrgujejo in svoje potrebščine neverjetno omejujejo.

Tudi na to se ni mislilo, da Škofja Loka z okolico sploh nima nikake dekliske šole, ker ima komaj revno poslopje za deško šolo. Ves pouk deklisk ostrbujejo uršulinke in svoji zunanji dekliski šestrazrednici, ponavljajni in gorski šoli. Z ukinjenjem učiteljskega bo torej tudi onemogočeno vzgajati učne moči za te šole!

Škofja Loka razen deške šestrazrednice sploh nima drugih šol kakor samostanske, kamor pravtako zahajajo zunanje učenke. Zakaj torej jemati mestu to bore malo, kar ima? Ali se to ne pravi vznejevoljiti vse sloje brez razlike? Pripravlja se v kratkem času ekspozitura okrajnega glavarstva, priselilo se bo zopet nekaj uradniških družin, šole pa naj se zatvarjajo?

Očitek, da samostanske šole ne goje državne misli, je neosnovan. Kdo bi bil danes tako aboten, da bi mislil, da močna država ni potrebna! Ne, samostanske šole ne samo da goje državno in dinastično misel, ampak po naročilu apostola narodov uče moliti za kralja, oblastnike in vse tiste, ki imajo usodo države v rokah.

Tudi na Francoskem so pred desetletji likvidirali zasebne šole iz strahu za državotvorno in domovinsko misel. Hoteli so vzgojiti res državotvorno učiteljsko generacijo. In kaj imajo danes? Pred nekaj tedni so se skoro vsi učitelji orientirali na skrajno socialistično levico. Ugleden šolnik je ob tem značilnem dogodku zapisal v Le Siècle: »Hoteli ste šole brez Boga (sans Dieu), zdaj imate šole brez domovine (sans patrie).«

Odlok o ukinitvi zasebnih učiteljskih sploh je neumestno, kakor je bilo včeraj dokazano, črtanje učiteljskega v Škofji Loki pa je neusmiljeno in brez dvoma temelji na popolnoma zmotnih informacijah.

VPRAŠANJE GRŠKEGA POSLANIKA V BELGRADU.

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) Grški poslanik v Belgradu Zamazos, ki se sedaj mudi v Atenah na dopustu, se bržkone ne bo vrnil nazaj na svoje mesto, ampak bo prišel na mesto poslanika v Pariz ali Berlin. Trenutno se še ne ve, kdo bo njegov naslednik v Belgradu. Imenuje se mnogo diplomatom, ki so kandidati za to mesto; vsekakor pa odločitev do konca tega meseca ne bo padla in bi na tak način prevzel novi poslanik v Belgradu svoje dolžnosti s 1. septembrom.

Poravnajte naročnino!**Nerazpoloženje radikalov napram St. Radiću.**

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) V zvezi z Radićevim prihodom v Belgrad in z njegovim obiskom v vasi Janjicah je opažati posebno v radikalnih krogih nerazpoloženje napram Radiću. Smatra se, da bi za razvoj dobrih odnosov med radićevci in radikali in pa z ozirom na slogo, ki bi imela vladati med vladajočima strankama, bilo za Radića oportuno, da se malo bolj ozira na svoje politične prijatelje; v dobro poučenih političnih krogih pa se tudi šušlja, da hočejo radikali za vsako ceno onemogočiti Radiću kontakt s srbskimi kmetijskimi masami. Zato je tudi razumljivo, da je Radić spričo tega razpoloženja v radikalnih krogih odpovedal svoje potovanje v Knjaževac, kjer bi imel obiskati radikalnega prvaka Aco Stanojevića. Radikali so namreč hoteli prepričati, da bi Stjepan Radić prišel v stik s tamkajšnjimi kmeti in so zato sami pozvali Aco Stanojevića, naj pride on sam v Belgrad, da bi ne bilo treba Radiću tja potovati.

Sicer pa se v krogih radikalne stranke spremlja odhod Stjepana Radića kot delegata

v Ženevo s simpatijami. Namera in igra radikalov je pri tem očividna. Z imenovanjem Radića kot delegata v Ženevi naj se na eni strani drži Radić čimbolj daleč od našega notranjopolitičnega življenja, na drugi strani pa naj bi bila dana Radiću prilika, da dementira v Ženevi besedilo vseh onih pisem, ki jih je svoj čas priobčeval v »Svobodnem domu« iz Ženeve, ko se je nahajal v svojem skrivališču v Prpičevi palači.

Gospodu Radiću se je tudi zamerilo v radikalnih krogih, ker se je včeraj v Belgradu sprehajal po posameznih ministrstvih in ker je dejal novinarjem gostobesedne izjave o tem, kako povsod vlada red, posebno pa, kako se z največjo vnemo dela v onih ministrstvih, ki so zasedena po njegovih ožjih političnih pristaših. Ugotavlja se v politični javnosti, da je Radić nastopal v vlogi nekakega kontrolorja, da si mu po zakonu niti najmanj ne gre ta pravica, ker ni niti član parlamenta niti šef kluba. Razen tega pa je treba poudariti, da se ministri odgovorni edinole narodni skupščini in ministrskemu svetu.

Predpriprave za konferenco v Ženevi.

Belgrad, 20. avg. (Izv.) Ponovni prihod Stjepana Radića v Belgrad je v zvezi z njegovim imenovanjem za delegata naše države pri jesenskem zasedanju Lige narodov v Ženevi. Konferenca med našimi delegati pred odhodom v Ženevo so se že pričele in se je danes zjutraj vršil sestanek naših delegatov v ministrstvu za zunanje zadeve. Tej konferenci, na kateri je bil določen program dela, so prisostvovali dr. Ninčić, Stjepan Radić, dr. Laza Marković in Vasa Jovanović. Vsak delegat je glede na program dela podal svoj referat. Konferenca je trajala do 1 popoldne. En dan pred skupščino Lige narodov se bo vršila še enkrat skupna seja naše delegacije v Ženevi, ki ji bo prisostvoval tudi naš bernski poslanik Jovanović. Gradivo za Ženevsko konferenco se je razdelilo na šest kategorij (juridicična, prometna, finančna, konstitucionalna, socialna in politična). Vsak delegat mora preučiti eno izmed vprašanj, ki se bo obravnavalo na sejah Lige narodov in o katerem mora imeti pripravljen svoj referat. Po dovršeni konferenci in ob prihodu iz ministrstva za zunanje zadeve je dal Stjepan Radić novinarjem sledečo izjavo: »Dr. Ninčić je jako spretno vodil pripravljeno delo in današnjo razpravo, ker bi sicer za ta posel, ki smo ga končali v enem dnevu in v eni seji, potrebovali osem dni.«

Program zasedanja Društva narodov.

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) Po dosedanjih vesteh se prične zasedanje Društva narodov v Ženevi 2. septembra. Program tega zasedanja obsegajo zaenkrat sledeče točke: 1. Vprašanje mej med Turčijo in Irakom; 2. vprašanje Mosula (turško-britanski spor); 3. vprašanje Avstrije; 4. vprašanje Ogrske; 5. vprašanje grških doseljencev v Solunu; 6. vprašanje narodnih manjšin v Carigradu, Trakiji, Litvaniji, Transilvaniji in Banatu; 7. vprašanje bolgarskih financ in eventualna razprava o narodnih manjšinah istotam.

Tudi Romunija želi proste poti do Soluna.

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) O priliki pogajanj in razgovorov med našo državo in Grčijo, ki so se tikali cone v Solunu in ki so se zaenkrat prekinili, je romunsko časopisje sprožilo vprašanje Donave in Egejskega morja. Posebno važno je to vprašanje za Romunijo zaradi tega, ker je svoboda Dardanel in Bospora še zelo problematična in ker bi Romunija v slučaju vojne bila izročena Turčiji na milost in nemilost; to tembolj, ker ne more Romunija danes niti zdaleka računati na Rusijo. Zato preostaja Romuniji v tej grozeči zagati samo en izhod, da si zagaruje železniško pot do Soluna. Iz teh razlogov je Romunija po svojih predstaviteljih stavila predlog, da se v Thurn-Severinu združi romunska železniška proga z našo, s čimer bi bila romunski trgovini ter industriji odprta pot do Soluna.

Nikola Pašić.

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) Radikalni poslanski klub in predsedstvo vlade je prejelo iz Karlovič Vari od g. Pašića sporočilo, da prispe v Belgrad 10. septembra, nakar odpoje v Črnogoro, kjer bo prisostvoval prenosu kosti vladike Petra Petrovića Njegoša na Lovćen.

Novi železniški tarif.

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) Minister za promet je dal v tisk projekt novih železniških tarifov, ki stopijo v veljavo s 1. oktobrom. Ta projekt, ki bo dotiskan do konca septembra, prejmejo nato zainteresirane organizacije na vpogled. Kakor se čuje, bodo po novih železniških tarifih znižane prevozne cene za 20 do 30%. S 1. oktobrom bi imele stopiti v veljavo tudi 50 do 60% znižanje transportnih cen na progi Ogulin-Sibenik-Split. Vicinalna železnica na levi obali Save od Zagreba preko Dugega sela se bo pretvorila v prvorazredno prometno linijo s tem, da se postavljajo nove tračnice. Ko bo to delo, ki se je že pričelo, dovršeno, bomo imeli v progi Belgrad-Zagreb varianto z ono progo, ki gre preko Siska. Stroški za renoviranje železniške proge bodo znašali do 20 milijonov dinarjev.

PRORAČUN ZA LETO 1925-26.

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) V vseh ministrstvih se pripravljajo predlogi za proračun za leto 1925-26. Doslej so samo nekatera ministrstva izročila svoje proračunske predloge budžetnemu oddelku v fin. ministrstvu. Kakor vedno dosedaj, izkazuje tudi za v bodoče najvišjo proračunsko vsoto vojno ministrstvo v znesku 1 milijarde 300 milijonov dinarjev, torej nekaj milijonov dinarjev manj, kakor lanskotno leto. Po višini predložene proračunske vsote sledi nato ministrstvo za promet, ki je tudi reduciralo dosedanje budžetni znesek, ker so izostali nekateri krediti za izgraditev novih železniških prog in dovršitev starih. Pač pa je iz proračunskega predloga ministrstva za poljedelstvo razvidno, da se je budžetni znesek zvišal za 200 odstotkov. Ta povisek gre namreč na račun raznih amelioracijskih del ter izsusevanja močvirij. Skoro vsa druga ministrstva pa so dosedanje proračunske vsote reducirale. Na podlagi posebnega predloga budžetnega oddelka v fin. ministrstvu se imajo pripravljati proračunska dela dovršiti najkasneje do jesenskega zasedanja narodne skupščine. Še pred zasedanjem narodne skupščine pa se bo celokupni proračunski predlog predložil po finančnem ministru ministrskemu svetu, da ga še enkrat prouči.

NOV RADIĆEV GOVOR.

Belgrad, 20. avgusta. (Izv.) Danes zjutraj ob devetih je Stjepan Radić obiskal belgrajsko Jadransko stražo v spremstvu ministra za trgovino in industrijo dr. Krajača. Tukaj je pričakoval St. Radića predsednik Jadranske straže Sanko Banić, ki je Radića tudi pozdravil. Seveda je ob tej priliki imel Stjepan Radić zopet govor, v katerem je naglašal, da se doslej ni dovolj skrbelo za ekonomski napredek jadranske obale in da bo v bodoče pri sestavljanju državnega budžeta vsekakor tre-

ba vzeti več obzira na to dejstvo ter upoštevati, da mora postati naša država pomorska sila.

Gibanje disidentov HSS.

Zagreb, 20. avg. (Izv.) Danes je izšla prva številka »Republikanske Svobode«, glasila disidentov HSS. Namesto uvodnika prinaša Senoino pesem »Klevetnikom Hrvatske«. Prvi članek je napisal dr. Buč pod naslovom »Kapitulacija ili sporazum«. V članku razmotriva ves razvoj hrvatske politike do danes. Poudarja, da je HSS pri vseh volitvah zmagala edinole radi tega, ker je zametavala teorijo narodnega edinstva in zahtevala samoupravo za Hrvatsko. Glede sedanega sporazuma pa pravi: »Hrvati hočejo sporazum, mi vsi ga hočemo, toda prvi pogoj sporazumu je, da smo vsi enakopravni. Najnovejši sporazum pa priznava drugim, da so nas osvojili, da smo le del drugega naroda in ne samostojni.«

Zagreb, 20. avg. (Izv.) Za čas zagrebških svečanosti so zborovali v Križevcih disidenti HSS. Razen poslancev so se sestanka udeležili tudi nekateri bivši poslanci HSS, med njimi Jalzabetič, dr. Stanić in bivši predsednik zemljoradnikov v Djakovu. Sklenili so, da osnujejo novo stranko. Prvi sestanek se bo vršil 26. avgusta v Zagrebu na stanovanju Rudolfa Horvata, kjer bodo sprejeli strankin program. Pozvali bodo na sestanek vse člane glavnega odbora HSS.

Nemiri na Kitajskem.

London, 20. avgusta. (Izv.) V Angliji je silno razburila vso javnost prepoved načelnika v Kantonu, ki je prepovedal angleškim in japonskim ladjam pristajati v kantonskem pristanišču. Angleška vlada smatra prepoved za izživajočo kršitev mednarodnih pogodb. Zastopniki tujih držav v Kini so dobili tajno navodilo, da so za vse slučaje pripravljeni.

Kitajci zahtevajo enako-pravnost.

Peking, 20. avgusta. (Izv.) Od uporov in štrajkov na Kitajskem prizadete evropske velesile so sklicale posebno carinsko konferenco, na kateri naj bi se uredila vsa sporna vprašanja med Kito in evropskimi velesilami. Vsem na konferenci interesiranim evropskim velesilam je pa Kitajska vlada po svojih poslanikih dala izročiti spomenico, v kateri zahteva popolno revizijo ne le carinskih določb, ampak sploh vseh pogodb, ki veljajo med Kito in evropskimi državami.

Kitajci proti Angležem in Japoncem.

Shanghai, 18. avgusta. Kitajske oblasti so izdale odredbe o obrežni plovi, po katerih smejo pristajati v kitajskih pristaniščih ladje vseh držav razen angleških in japonskih. Predpogoj je, da se ogibljejo Hongkonga. Ladje morajo ob pristajanju dovoliti, da jih preiščejo straže protimperialistične unije. Odredba prepoveduje dalje izvoz živil in surovin.

Angleški generalni konzul je poslal kitajski vladi pismeno vprašanje, če so te določbe uradne. Opozarja, da pomenijo kršitev pogodbenih pravic vseh tujih držav in pomenijo isto kot vojna napoved.

KITAJSKA ZAHTEVA REVIZIJO POGODB.

Peking, 19. avgusta. Kitajska vlada je po svojih poslanikih v Tokiu, Washingtonu in evropskih glavnih mestih izročila vladam, ki se bodo udeležile bližnje carinske konference, noto, v kateri zahteva popolno revizijo kitajskih pogodb z velesilami. Kot smernice za to revizijo naj veljajo zahteve, ki jih je stavila Kitajska na verzajski mirovni konferenci in na poznejših konferencah.

Položaj v Siriji.

London, 20. avgusta. (Izv.) »Times« poročajo iz Jeruzalema, da zahtevajo Druzi kot mirovni pogoj tudi odstranitev francoskih čet iz Havrana, neomejeno trgovino z orožjem in popravilo vseh od francoskih vojakov porušenihi vasi.

London, 20. avgusta. (Izv.) Generala Soula je napadla 15 km južno od Damaska sovražna četa. General je ranjen v stegno. Francoski poveljnik je poslal na lice mesta kazensko ekspedicijo.

ČANG TSO LIN ŽIVI.

Šangaj, 19. avg. Vse vesti o smrti Čang Tso Lina se dementirajo.

ŠTRAJKI V FRANCIJI.

Marseille, 20. avgusta. (Izv.) Danes so pristaniški delavci 24 ur štrajkali in znak simpatij s štrajkačimi bančnimi uradniki. Štrajku se je takoj v začetku pridružio vse delavstvo v mestu.

Obiskovalce velesejma

opozarjamo že sedaj, da bo tvečka

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA,

tudi letos razstavlja svoje izvrstne oblačilne izdelke. — Vsakdo si bo lahko dal izdelati oblačila po meri. Naročila in mera ter izbira vzor-cov na velesejmu.

PRODUKCIJA PREMOGA V ANGLIJI.

London, 20. avgusta. (Izv.) Produkcija premoga v Angliji je v drugem četrtletju letošnjega leta silno nazadovala. V premogokopih je bilo zaposlenih 96.000 delavcev manj kakor lansko leto.

NAPAD NA BOLGARSKE PARLAMENTARCE

Pariz, 20. avgusta. (Izv.) Bolgarski komunisti so napadli v Parizu bivajočega predsednika in podpredsednika bolgarskega parlamenta, ko sta obiskala umetnostno razstavo. Oba sta ranjena. Policija je uvedla obsežno preiskavo in strogo nadzoruje vse tujce. Doslej je policija zaprla 15 Bolgarov, ki večinoma delajo v okolici Pariza, med njimi nekoga Kastova, ki je po vsi verjetnosti napad organiziral.

Mezdni spor v državnih rudnikih.

Delavska zbornica v Ljubljani nam sporoča:

Gospod ravnatelj državnih rudnikov je sporočil z dopisom na sarajevsko delavsko zbornico, da želi revidirati kolektivno pogodbo, ki je urejevala dosedaj na enoten način mezdno razmerje v vseh rudnikih, ki so v lasti naše države. V drugem dopisu je bila zgoraj omenjena delavska zbornica tudi obveščena, da namerava znižati rudarska dirkacija ob tej priliki v vseh državnih rudnikih mezde. Tudi obseg nameravanega znižanja je direkcija označila.

Znižanje bi znašalo pri mladostnih delavcih nad 40%, pri starejših delavcih nad 20%, to pa brez raznih preureditev, ki so tudi še napovedane, kojih obseg in efekt pa še nista znana, če tudi bi mogla biti znatna. Ako zapišemo, da obstoja namera, znižati rudarskim delavcem plače za 30%, gotovo ne bomo pretiravali. Razume se, da so povzročili ti ukrepi med rudarskim delavstvom veliko presenečenje.

V Sloveniji sta prizadeta po teh namerah državna rudnika Velenje in Zabukovca. V njihovih posledicah pa bi moglo imeti to svoje učinke tudi na mezdno politiko privatnih rudnikov.

Zato vlada med slovenskimi rudarji veliko zanimanje za mezdno razpravo, ki se bo vršila v tej zadevi dne 17., 18. in 19. t. m. v Sarajevu.

Z ozirom na veliko važnost in morebitne dalekosežne posledice te razprave, podaja delegacija, ki se udeležila iz Slovenije teh razprav, v naslednjem nekateri pojasnila k vprašanju rudarskih plač in rudarske produkcije v Sloveniji.

Rudarski delavci, zaposleni pri produktivnem delu, bi imeli pri normalnih razmerah v državnih rudnikih trboveljske premogokopne družbe približno enake plače.

Večji odstotek naddnevnihi del pri trboveljskih rudnikih, na drugi strani pa razlika v meznem sistemu, zvezana z delnim praznovanjem delovnih dni v Velenju, pa je povzročila, da so povprečne plače na štiht v Trbovljah, Zabukovci in Velenju precej različne.

Medtem ko povprečna plača na štiht v Trbovljah ne presega 45 Din, znaša v Zabukovci 51 Din, v Velenju pa je znašala pred že izvršenim znižanjem akordov 66 Din.

Ker se pa dela v Velenju le po 18 do 19 šihotov na mesec, velenjski rudarji mesečno ne zaslužijo več, nego rudarji v Zabukovci in Trbovljah.

V vseh treh krajih se giblje povprečni rudarski zaslužek od 1000 do 1100 dinarjev na mesec.

Ako bi se znižale te plače za 30%, bi znašala povprečna rudarska plača 700 do 800 dinarjev na mesec.

Kdor utemeljuje na svoj način nujnost takih ukrepov, naj si prečita to-le, na najskromnejši način izdelano sestavo potrebščin, ki so potrebna za petčlansko rodbino samo za živila, in naj preračuna, koliko ta živila stanejo.

Petčlanska rodbina porabi na mesec za živila:

Živila	Množina	Cene za enoto				Skupen iznos
		leta 1913 v kronah	leta 1925 v dinarjih	leta 1913 v kronah	leta 1925 v dinarjih	
Moka za peclivo	8 kg	0.36	6.25	2.88	50.00	
Moka za kruho	6 kg	0.34	5.75	2.04	29.50	
Krušna moka	40 kg	0.33	4.50	14.52	139.00	
Koruzna moka	6 kg	0.25	4.00	1.50	24.00	
Krompir	51 kg	0.06	1.25	3.06	63.75	
Fizol	63 kg	0.36	3.25	2.27	20.48	
Kafa	1.2 kg	0.32	6.00	0.38	7.20	
Riz	2.1 kg	0.44	12.00	0.92	25.20	
Olje	1 lit.	1.50	23.00	1.50	23.00	
Mast	3.9 kg	2.00	32.00	9.80	124.80	
Mleko	45 lit.	0.20	3.00	9.00	135.00	
Meso	3 kg	1.80	18.00	4.60	46.00	
Sladkor	5.60 kg	0.88	15.00	5.00	92.80	
Kis	2.50 lit.	0.24	2.50	0.60	6.25	
Sol	2 kg	0.24	4.50	0.48	9.00	
Kava	0.4 kg	2.72	6.00	1.09	24.00	
Kavina primes	2 kg	0.96	24.00	1.92	48.00	
Skupaj						61.56 908.98

1. avgusta je porabila družina 908.98 Din. 1 predvojni kroni (dinarju) odgovarja po dražnjini življenjskih potrebščin 15 Din.

Iz te tabele so popolnoma izločili obleko, razvedrila in kulturne potrebščine, ker bi rudar po redukciji mezd še za živila ne imel denarja. Zato je presenečenje, ki jo povzroča med rudarji nameravana redukcija, lahko razumljivo.

A ravno zato, ker bi bile posledice nameravane redukcije tako težke, nam je bilo vnaprej jasno, da so morali siliti direkcijo državnih rudnikov k temu koraku važni razlogi. Zdelo se nam je važno, da skušamo te razloge doumeti in spoznati, ker nam bo mogoče uravnati le tako naš odpor v pravo smer.

Zato smo preiskali, opiraje se na podatke državnega budžeta za l. 1923/24 in na podlagi poročil o produkciji in mezdah, v koliko so trditve, da je direkcija državnih rudnikov k tem korakom nujno prisiljena, res točni. Pri tem smo ugotovili, da so pri državnih rudnikih Velenje, Zabukovca za delavske mezde dovoljeni krediti res prekoračeni.

Zdi se pa nam, da so bili postavljeni v proračun mezdni krediti, ki so bili že ob svoji sestavi deloma netočni in premajhni.

V zavesti, da pri državnih podjetjih prekoračene dovoljenih kreditov ni isto kot res-

nični primanjkljaj, smo skušali dobiti za oba rudnika svojo sodbo o rentabilnosti podjetij. Pri tem smo proti svojemu pričakovanju uvideli, da se borita oba državna rudnika Velenje in Zabukovca v resnici za svojo gospodarsko ravnotežje.

Ce pa smo morali vse to priznati, smo se morali vprašati: Zakaj je tako? Kako pride do tega, da se nahajajo, kakor smo vedeli in kakor je znano, rudniki trboveljske v čisto drugačnem položaju.

To nam pojasnjuje sledeča primerjava cen in produktivnost delovne sile v trboveljskih rudnikih in v rudnikih Velenje in Zabukovca.

Povprečna cena premoga za tono je v Velenju 125, v Zabukovcu 270, v Trbovljah pa 290.

Ce upoštevamo kalorijsko vrednost premoga, pridemo do sledečega razmerja cen: 33 : 45 : 66.

Mi dopuščamo možnost, da je v tej relaciji kaka manjša netočnost, vendar mislimo, da je v toliko točna, da ves problem dobro pojasnjuje.

Naslednja tabela nam nazorno pojasnjuje, kje je iskati odpomoči za gospodarstvo državnih rudnikov. Mi primerjamo količino in vrednost premoga, produkcija na štiht in delavca v državnih rudnikih Velenje in Zabukovca in v rudnikih trboveljske premogokopne družbe.

(Pri slednji računamo najprej samo delavstvo in produkcijo v najproduktivnejših obratih družbe, v Trbovljah in Hrastniku, potem pa povprečje.)

Rudarska produkcija in plače.

(Primerjalna tabela.)

Obrat	Množina	Produkcija.)			
		Vrednost v Din	Za mezde	Za me. % prod.	
Velenje	7.58 (10.34	94	66	70	
Zabukovca	2.76	75	50	66	
Trbovlje*	5.4	156	45	29	

Ta tabela jasno kaže, da se da priti v državnih rudnikih preko težkoč v prvi vrsti na ta način, da se produkcija, oziroma vrednost produkcije poveča.

Oba državna rudnika sta šla s cenami navzdol, kakor je silila konkurenca, ki obvladuje s svojo prožnejšo in boljše organizacijo še dalje oddaljeni trg.

Pri velenjskem rudniku, ki producira lažji premož, ki zavzema večjo prostornino, pride kot kalkulacijski faktor močno v poštev relativno dražja vozarina.

V Zabukovci vlecje zlasti cena zdroba, ki tvori tu velik odstotek produkcije, ceno premoga navzdol. V obeh ozirih je odpomoč mogoča.

Ravnateljstvu obeh rudnikov sta predložili na pristojna mesta več tozadevnih načrtov, a vsi načrti se niso realizirali, vsled pomanjkanja kreditov in vsled pomanjkanja gibčnosti in prožnosti upravne sistema državnih rudnikov.

Plač zniževati ni mogoče. Ni je države, kjer bi bile na nižji stopnji, kakor pri nas. Tudi rudnik Velenje dela samo navidezno izjemo. To izhaja, kot smo že dejali, od tod, da dela rudar v tem rudniku le po 18 do 19 šihotov na mesec, pri čemer ostane del plače, takozvane pogodnosti, ki se plačujejo mesečno, nezmanjšani. To pa je čisto pravilno. Kje naj išče rudar v dela prostih dneh zaslužka? On je te dni brezposeln.

V časih brezposelnosti in krize v rudarski industriji pa je čisto v redu, če temu skupnost, država, začasno odpomore.

Vsej javnosti je znano, kako je priskočila v Angliji splošnost rudarskemu delavstvu na pomoč. In med plačami rudarjev v drugih državah in pri nas je velika razlika.

V dokaz navajamo minimalne šihthne zaslužke za kopače v posameznih državah. Ti znašajo:

Na Holandskem 6.40 gold. (140 Din), v Angliji 10.50 šilingov (140 Din), v Nemčiji 6 z. mark (78.20 Din), v Češkoslovaški 60 Din, v Avstriji 60 Din, v Ameriki 8 dol. (140 Din).

Pri tem je omeniti, da je vsled jačanja dinarja dražinja pri nas znatno večja kot v Avstriji ali celo v Češkoslovaški. Vkljub visokim rudarskim zaslužkom je premož v Angliji, zlasti v Ameriki, znatno ceneji, nego pri nas.

Tuji primeri nam kažejo smer, v katero moramo iti pri reševanju premogovne krize. Če tudi gredo dalekosežne reforme v tej smeri preko moči same uprave rudnikov, je vendar dobro ob tej priliki na vse to opozoriti.

Zakaj konferenca v Sarajevu mora zborovati pod vtisom, da samo trganje plač ne more rešiti premogovne industrije, da je treba imeti pred očmi, da se odloča pri tem eksistenca tisočev rodbin.

Bolj kot na naslov v Sarajevu so naslovljene te vrstice na javnost in na one faktorje, ki v naših državnih rudnikih v resnici odločujejo.

Zalibog je moč pri birokratični upravi v drugih rokah, kakor strokovno znanje in vpogled v stvar. Mislimo, da ne bomo daleč od resnice, ako h koncu povdarimo, da je v tem vir vsega zla: Delavski zaupniki se gredo v Sarajevu pogajati; a tisti, katerim bodo stali nasproti, v mnogih bistvenih vprašanjih sami nimajo odločilne moči.

Zato mora biti naša glavna zahteva:

Državni rudniki naj se izločijo iz birokratične državne uprave; oni naj se uredijo po načinu privatnih podjetij, kojih bistvo je v tem, da imajo tisti, ki stoje na vodilnih mestih, tudi vsa pooblastila, da smejo postopati tako, kakor zahteva dana gospodarska situacija.

Le tako je mogoče gospodariti po načrtu, drugače se mora gospodariti brez načrta.

• • •

Po zadnjih vesteh so pogajanja med rudarji in rudarskimi delavci v Sarajevu prekinjena. Pri pogajanjih je zastopnik ministrstva zahteval, da se nove plače uredijo po novem sistemu, ki se ne bo oziral na to, ali ima delavec družino ali ne. Nova kolektivna pogodba je bila torej zgrajena na bazi delavcasamca. Delavski zastopnik na to pomembno spremembo ni mogel pristati. Tudi so delavci zahtevali, da se dnevne mezde povišajo za 10 do 12, oziroma za 6 do 9 Din dnevno. Rudarsko ravnateljstvo je sicer pristalo na povišek plače, toda ne v tem obsegu, kot so to zahtevali delavci. Pogajanja so se zato prekinila. Ni pa verjetno, da bo prišlo do stavke, ker rudarji niso dovolj organizirani in ker je njih večina doma v okolih rudokopov, da lahko žive doma na kmetih.

* Vsi revirji z vžigalnim dnevnim kopom.

Po svetu.

V. mednarodni katol. kongres v Oxfordu. Kakor smo že kratko poročali, se je vršil te dni v Oxfordu V. mednarodni katoliški kongres, ki ga je bila sklicala Internacionalna katoliška liga (Ika). Zastopanih je bilo 27 narodov, med temi posebno odlično Američani. Kongres je bil v glavnem posvečen enemu samemu problemu: nacionalizmu, ki ga je obdelal in osvetlil v vseh njegovih odnosih v življenju narodov in držav. Pečal se je med drugim z manjšinskimi in židovskimi vprašanjem. Poročilo o židovskem vprašanju je sestavil nedavno umrli kosiški škof msgr. Fischer-Cellerio, ki se temeljem katoliškega nauka obrača proti fanatičnemu antisemitizmu in zahteva pravičnost in krščansko ljubezen tudi nasproti Judom; obenem pa seveda vsekakor tudi naglašja, da je treba ljudstvo ščititi proti vsem kvarnim vplivom, bodisi npravnega, bodisi gospodarskega značaja. Na posebnih strokovnih konferencah so razpravljali o razširjanju »Kristusovega socialnega kraljestva« in o učiteljskih in šolskih organizacijah. V svrhu izgradbe mednarodne katoliške šolske organizacije so sklenili sklicati predkonferenco v Düsseldorf (kjer deluje na tem poprišču P. Schroeteler) in nato glavno konferenco v Bruslju. — Na splošno se je pokazalo, da sedanja Int. kat. liga ne nudi dovolj trdnega in obsežnega temelja za razvitje energičnejšega, uspešnejšega dela. Zato so sklenili, da se ustanovi nova organizacija na širši podlagi s sedežem v Rimu ter v to svrhu izvoli pripravljalni odbor. Novi Zvezi pristopi tudi Ika. —

Svetovna konferenca za praktično krščanstvo v Stockholmu. Od 19. do 29. t. m. se vrši v Stockholmu »svetovna konferenca za praktično krščanstvo«. Pobudo za konferenco je dal evang. nadškof dr. Soederblom v Upsali. O ciljih konference pravijo merodajni viri, da ji »ni v prvi vrsti namen delati za zopetno združenje, dasi nameravano sodelovanje cerkva ne bo ostalo brez pomena tudi za ta cilj. Ravnotako se konferenca ne namerava pečati z vprašanji vere in cerkvene ustave. Konferenca hoče namreč pred krščansko družbo postaviti vprašanje, kako bi se dala velika, pereča vprašanja našega socialnega, gospodarskega in političnega življenja obravnavati in vršiti v Kristusovem duhu, kakor nam govori iz evangelijev.« — Program konference je naslednji: 1. Dolžnost cerkva nasproti ciljem, ki jih je Bog določil svetu. 2. Cerkev in gospodarska in industrijska vprašanja. 3. Cerkev in npravn in socialna vprašanja. 4. Cerkev in medsebojni odnošaji narodov. 5. Cerkev in krščan. vzgoja. 6. Metode praktičnega in organizacijskega sodelovanja krščanskih verskih družb. — Sklepi, sprejeti na konferenci, vežejo posamezne verske družbe le v toliko, v kolikor jih vsaka izmed njih izrečno sprejme. — Na konferenco so poslale svoje pooblaščenice prav vse kršč. cerkve in svobodne organizacije — vsega približno 600 delegatov, od tega 70 nemških. Katoliška cerkev se konference uradno ne udeležuje, pač pa prisostvuje par katoliških gostov. Pač pa je na kongresu zastopana grško-katoliška cerkev. (Kakor znano, pripravljata Vatikan sam sklicanje novega cerkvenega zbora kot nadaljevanje vatikanskega zbora leta 1870., ki je bil prekinjen.) — Na konferenci sodelujejo najodličnejše osebnosti švedske družbe in posebno tudi plemstvo. Razni odseki so delali že pred kongresom; tako odsek za iztrebljenje iz šolskih knjig vsega, kar je v nasprotju s krščanskim duhom; dalje socialni odsek, ki se je pečal posebno z vprašanjem otroškega dela v tovarnah in pa z brezposelnostjo.

Sedanja stockholmska konferenca protestantskih cerkva je v bistvu le izpolnitev »Splošne konference za praktično krščanstvo«, katere uradni naslov je »Life and Work« in katere predsedniki so nadškof canterburyjski, nadškof švedski Soederblom, Rev. dr. Artur I. Brown in carigrajski patrijarh. — Kot uvod sedanji konferenci je bila zborovala v Stockholmu od 6. do 8. t. m. konferenca »Svetovne zveze za mednarodno prijateljsko delo cerkva«. Na tej konferenci je bilo zastopanih 28 narodov. Zveza, ki ji je namen preprečiti vojne, ima svoja tajništva po vseh evropskih deželah, izvzemši Albanijo in Rusijo. Zadnji konferenci te Zveze je kot gost prisostvoval katolik prof. dr. Hoffmann iz Vratislave, izdajatelj pacifistične revije »Friedensblätter«.

Ameriške novice.

Smrtna kosa med ameriški rojaki. V Clevelandu je umrl 52letni rojak Josip Kužnik, doma iz izanske fare. Zapustil je ženo — V Collinwoodu je umrla 38letna Ivan Kozlevčar, rojena Marn, doma iz trebenjske fare na Dolenjskem. Zapustila je moža in štiri otroke. — V Clevelandu je umrla 34letna Marija Nose, doma iz Strug. Zapustila je moža in pet otrok.

V boju zoper grižo

in druge nalezljive bolezni je edino uspešno desinfekcijsko sredstvo »Sanitol«. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajajo ga »Chemotechna«, Ljubljana. Mestni trg 10

Dnevne novice.

Ali je to logično? Po »Jutru« je bil vzrok za zatvoritev dveh letnikov uršulinskega ženskega učiteljskega v Loki premalo število gojenk, češ da znaša samo 10.V isti sapi pa se utemeljuje likvidacija zasebnih ženskih učiteljskih z nadprodukcijo ženskega učiteljskega naraščaja. Naj nam kdo pojasni to »Jutrovo« protislovje! (Sicer pa število teh gojenk ne znaša 10, ampak ravno petkrat toliko.)

Za etični prerod... Tako delamo pri nas za »etični prerod«. Na 3. strani zgoraj poročilo o »Etiškem kongresu v Sarajevu«, ki kulminira v zaključku: »Pokazalo se je, da tli v vseh dušah ista želja: želja po boljšem, lepšem, čistijšem. Morda bo val svetega navdušenja našel svojo pot iz Sarajeva v vse jugoslovanske pokrajine. Zlasti pri nas v Sloveniji bo treba...« itd. Med tem poročilom in »Kulturnim pregledom« pa se vsiljivo reži kinematografski inerat, ki vabi instinkte in obeta: »Pohotnost moške roke«, »Pohotnost in zavratnost zdravnik Salviata«... In na zadnji strani se v derviških plesih in krčkih producira bolna, perverzna domišljija modernega »pisatelja«. Zares, Vidovičevemu gibanju za etični prerod vstajajo močnojši sotrudniki!

Ponarejene 20 dolarske novčance. Ameriško poslaništvo v Belgradu javlja, da so se pojavile v Ameriki v prometu ponarejene 20 dolarske zlate novčance, serije L. 1922., katere nosijo kontrolno črko »V« in na zadnji strani klišaja Br. »297«. Nedostaki so v barvi in pa v konturah obleke ter linijah v obrazu na portretu predsednika Vašingtona. Kljub temu pa naglašajo Ameriška državna blagajna, da so falzifikati dobro izdelani in da je treba velike previdnosti. V Ljubljani, dne 14. avgusta 1925. Za velikega župana ljubljanske oblasti: Tekavčič s. r.

Zasedba prostora letošnjega velesejma. Z ozirom na številna vprašanja, da li je še razstavnega prostora na razpolago, sporoča uprava velesejma, da so vsi razstavnji paviljoni kompletno zasedeni in se zamore ozirati na v zadnjem času došle prijavnice le v slučaju, da kaka prijavljenih tvrdki iz nepredvidenih zaprek odpove udeležbo.

Ugodnosti za V. ljubljanski velesejem od 29. avgusta do 8. septembra 1925. Uprava velesejma je dosegla za obiskovalce največje vozne olajšave. Na podlagi permanentne legitimacije, ki se prodajajo po 50 Din v denarnih zavodih in v Ljubljani pri »Putniku«, palača Ljubljanske kreditne banke, imajo obiskovalci na naših železnih 50% popust v osebnih in brzovalnikih, v Italiji 30%, v Avstriji 25%, v CSR in Madžarski 50%. Na parnikih se plača nižji razred za višji odnosno velja 50% popust. Ugodnosti veljajo v času od 22. t. m. do 15. septembra letos. Ljubljanski velesejem, ki mu je pokrovitelj kralj Aleksander I., je letos zbral najboljšo tvrdo in bo nudil veliko privlačnosti, tako da bo letos svoj renome še povečal.

Večer v prid Rdečega križa na Bledu, prirejen od zabavnega komiteja kavarne »Toplice«, je sijajno uspel. Kavarna je bila ob 9 zvečer že do zadnjega kotička napolnjena. Prodajali so se znaki Rdečega križa in srečke za srečolov. V 1. in 2. točki je nastopila z veliko dovršenostjo gđ. Kato Miklosz iz Budimpešte. 2. in 4. točko je kreiral naš priljubljeni gost gđ. Ellen Stross, hčerka avstrijskega generalnega konzula v Egiptu, Griegovo »Morgenstimmung« in pa Bizeta »Carillon«. Na klavirju je spremljala soproga gen. konzula ga. Stross. Gđ. Rut Vavpotičeva, ki bi tudi morala nastopiti, je žalibog zbolela na angini, kar se je vesetransko obžalovalo. Po končanem sporedu se je akad. slikar g. R. Marčič zahvalil vsem za gnote uspeh, ki je znašal 3000 Din in poudaril, da se je s tem posrečilo rešiti vsaj enega našega ujetnika iz sibirskih pušav. Odbor se zahva-

luje najtopleje vsem sodelovalcem in sicer: soprogi gen. konzula gospoj Stross, gđ. Ellen Stross in gđ. Kato Miklosz, g. kapelniku Fiebingerju, mali gđ. Eriki Berehinak z Dunaja, ki je z velikim uspehom prodajala srečke, gđ. Mariani in gđ. Zupančevim ter vsem ostalim, ki so z lepimi dobitki ali na drug način pripomogli k temu razveseljivemu uspehu. Želeli bi bilo, da se tudi po ostalih letoviških spomnijo gostje naših sorojakov trpinov, ki že sedmo leto zamažajo na povratek v domovino.

Popravek. Naš včerajšnji listek o Abd-el Krimu je treba popraviti v toliko, da je Abd-el-Krim bil v španski službi v Melili, španskem mestu na maroški obali, ne pa v Mehiki, kar je tiskovna poma.

Opozorjamo na celodnevno prireditve, katero priredi »Orel« Rakek dne 23. t. m. Svira godba Dravske divizije pod vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. — Odbor.

Sodnijsko obvestilo. Prejeli smo: Pri aretiranjem Jožetu Slevcu se je našla ura z verzičico, o kateri trdi aretirani, da jo je ukradel koncem julija letos ob Savi pri Ježici, kjer se je kopalo več oseb. Oškodovanec naj se zglašuje pri deželni sodišči v Ljubljani, soba št. 96. — Deželno sodišče v Ljubljani, odd. VIII., dne 18. avgusta 1925. Preiskovalni sodnik.

Iz Ljubljane.

FRANCE OREHEK — PETDESETLETNIK.

Danes (ne včeraj, kakor smo omenili v včerajšnji notici) praznuje petdesetletnico rojstva naš sosomešan France Orehek, ravnatelj »Vzajemne posojilnice« v Ljubljani.

Kot mož, ki deluje že tretje desetletje na kulturnem, socialnem, karitativnem in gospodarskem polju, zasluži bolj nego marsikdo, da se njegovega slavlja tudi mi obširneje spominjamo. — Rojen v idiličnem mestu Kamniku ob vznožju planin dne 21. avgusta 1875 — se je iz skromnih početkov svoje prve mladosti z lastnim trudom, z neumorno marljivostjo in pridnostjo povzpел do sedanjega uglednega stališča.

Za svojo dolžnost smatramo, da damo na tem mestu javno čast izvršenemu delu, na katero se lahko s ponosom in upravičenim čutom zadovoljnosti ozira slavljene. Kdo izmed nas se ga ne spominja, ko nam je marsikak lep večer nudil užitek kot eden izmed odličnih članov takratnega slovenskega (sedaj narodnega) gledališča! Če omenjam le eno kreacijo njegovo v vlogi državnega pravdnika Čuku-ja v »Valenski svatbi«, naj to zadostja, ker ni prav nič zaostajal za velikim umetnikom Borštnikom v tej vlogi.

In »Ljudski oder«: s kako vnmemo je deloval pri njem! Kot Krekov učenec je bil neutrudljiv delavec pri Krščansko-socialni zvezi. Pevsko in glasbeno društvo »Ljubljana« ga šteje za svojega kot večletnega predsednika. Delal je na socialnem polju kot strokovni organizator nameščencev denarnih zavodov in zasebnih nameščencev v obče. Udeleževal se je kot sodelavec pri raznih združenjih. Mnogo zaslug si je pridobil na prosvetnem polju, posebno za razširjenje ljudske šole v Spodnji Šiški, kjer je bil krajni šolski nadzornik. Tedaj je bila razširjena šola od prvotnih pet- na osemrazrednico za dečke in deklice. Kot član upravnega odbora električne zadruga v Sp. Šiški je mnogo storil za izboljšanje te naprave. Neutrudljiv blagajnik je »Društva za zidanje cerkve v Sp. Šiški«. Prvi je organiziral SLS v Spodnji Šiški, in danes je neumorno delaven član v raznih političnih krajevnih organizacijah, posebno kot tajnik in izvršilnem odboru SLS za Ljubljano. Kot odličnega in delavnega svojega člana ga je SLS nominirala za svojega zastopnika v občinskem svetu ljubljanskem in ljudstvo mu je poverilo mandat občinskega svetnika, ki ga je izvrševal nad vse vestno zlasti kot načelnik elektrarne, vodovoda in pli-

narne; deloval je kot bogato preizkušeni finančnik tudi v finančnem odseku.

Vsestransko bogate izkušnje v življenju na gospodarskem polju so ga naredile za ravnatelja »Vzajemne posojilnice«, pri kateri (prej Vz. podpornemu društvu) je kot uradnik tajnik in sedaj ravnatelj s prokuro že 23 let.

To in drugo delo, posebno karitativno, ki ostaja prikrito našim očem, zasluži gotovo, da mu dajemo časten prostor ter da je ocenimo na tem mestu. Naj nam ohrani Bog slavljenca, zvesti družici soproga, hčerkama in sinu pa blagega očeta do one meje življenja, ki je človeško mogoča po Najvišji Previdnosti!

Svečanostna otvoritev V. ljubljanskega mednarodnega velesejma. Svoji udeležbi pri otvoritvi je obljubilo več ministrov in mnogo najodličnejših osebnosti. Istočasno z velesejemom se odvija tudi športna razstava in Higijenska razstava. — Vsi razstavljalci se opozarjajo, da bodo sigurno v petek, dne 27. t. m. zvečer z opremo svojega prostora popolnoma gotovi. V soboto po sedmi uri zjutraj se ne bi več pustilo dovažati blago na sejmische niti delati po paviljonih. Napolnjen opremljene lope med otvoritvijo ne bi bile v čast razstavljalcem.

Zanimanje za letošnji velesejem vlada po dosedanjih poročilih po vseh krajih naše države in obeta biti poset zelo mnogobrojen. Slovenec bo svojo gostoljubnost izkazal Srbu in Hrvat, sprejeli bomo v svoje osredje Bosance in Hercegovce, Dalmatince, Šumadijce, Macedonce, Sremce, banatske Švabe, skratka pridobitne kroge iz cele Jugoslavije. Pa ne samo trgovci so javili mnogobrojen poset na velesejem, tudi drugi sloji se priglajajo v velikem številu, da si ogledajo ljubljanski velesejem, ki ima že velik renome po državi, in da zvežejo s tem izlete v prirodo naše krasne Slovenije. Prosimo vse ljubljance, ki imajo za čas velesejma razpoložljiva prenočišča, da to nemudoma javijo sejmiskemu uradu.

Namesto venca umrle gospe Terezije Kosir je podarila Slov. krščanska ženska zveza trnovski Elizabetni konferenci Din 300.—

Poročil se je v soboto na Brezjah g. Joža Gajeta, strojni stavec Jugoslov. tiskarne, z gđ. Tinco Premru, uradnico.

Stolna prosveta ima prihodnjo nedeljo, 23. t. m. poldnevni izlet v Medno pri Medvodah. Odhod s popoldanskim vlakom ob 14.50. Polnoštevilo!

Šentpetersko prosvetno društvo priredi ob ugodnem vremenu v nedeljo 23. t. m. izlet na samotorško planino nad Horjulom. Odpeljemo se z vrhniškim vlakom ob 7.48 do Drenovega griča, odtod pa odidemo peš do Samotorice. Sv. mašo opravi vsak doma. Vrnemo se ali z vlakom ali z vozi. Za jed in pijačo skrbi vsak sam. K obilni udeležbi vabi člane in prijatelje — odbor.

Iz Štajerske.

Shodi SLS v mariborskem okraju. Dne 30. avgusta zboruje poslanec Žebot pri Sv. Juriju in Sv. Jakobu v Slov. goricah, dne 6. septembra pri Sv. Martinu pri Vurbergu, 8. septembra v Mariboru, in dne 13. septembra pri Sv. Križu nad Mariborom.

Z novo trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Avstrijo se spremenijo tudi določbe malega obmejnega prometa na meji.

Umrli je gospa Ivanka Druzovič, soproga našega pristaša g. Josipa Druzoviča, hišnega posestnika v Melju v Mariboru. Pogreb se vrši v petek dne 21. avgusta ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti v Melju na pokopališče v Pobrežju.

Cene goveji živini rastejo. Zadnji čas prihaja na Štajersko zopet več kupcev za živino iz Italije in Avstrije. V St. Jurju ob juž. železnici so ob priliki zadnjega sejma naložili 18 vagonov goveda, v Brežicah pa 12. Iz Ma-

ribora pošiljajo eksporteri vsak dan po več vagonov žive živine in mesa v Avstrijo. Zadnji čas je, da si naš kmet zopet nekoliko opomore, ko ga davki tako strašno tarejo.

Meščanska šola v Zalcu. Vpisovanje se vrši v nedeljo dne 30., ponedeljek dne 31. avgusta in v torek dne 1. septembra v dopoldanskih urah v ravnateljski pisarni. V sredo dne 2. septembra je otvoritvena služba božja in v četrtek dne 3. septembra se prične ob 8 redni pouk. Ponavljajni izpiti so v ponedeljek dne 31. avgusta. V I. razred se sprejemajo dečki in deklice, ki so dovršili 4. šolsko leto. Učenci(ke), ki vstopijo na novo, naj prinesejo s seboj zadnje šol. izpričevalo in krstni list in naj pridejo v spremstvu staršev ali njih namestnikov. — Ravnateljstvo.

IZ MARIBORA.

Zanimiva poroka v frančiškanski cerkvi. V sredo ob 18 se je v tukajšnji frančiškanski cerkvi poročil g. Pen Martin, višji sodni oficijal pri okrajnem sodišču v Rogatecu, z gđ. Leopold Julijano, hišno posestnico v Mariboru. Istočasno se je poročila hči njegova gđ. Pen Marija, zasebnica, z g. Sekirnikom Srečkom, učiteljem v Rogatecu. Oče in hči stopata istočasno v novo življenje in sta dala temu izrednemu dogodku tudi izraza s tem, da sta se k poroki oba para pripeljala v okrašenih avtomobilih.

Smrt šolske sestre. V jugoslovanski provinci č. š. s. v Sv. Petru pri Mariboru je nastopila 19. t. m. umrla č. s. Metodija Izic, učiteljica. Pokojna je bila rojena l. 1898. v Cerkevcih. Pogreb se vrši danes 21. t. m. ob 9 dopoldne na pokopališču pri Sv. Petru pri Mariboru.

Upraviteljstvo dekanije Slov. Bistrica je, ker je prejšnji dekan g. Cerjak radi obolelosti odložil dekanjske posle, prevzel za njim g. Jožef Ozimič, župnik v Laporju.

Duhovne vaje za učitelje so se začele v sredo in se bodo končale v soboto. Vršijo se v zavodu č. š. s. v Mariboru. Vodi jih vseuč. profesor msgr. dr. Ujčič. Udeležba je zelo razveseljiva. Duhovnih vaj se udeležuje namreč 60 učiteljev.

Mestna hiša v Frančiškanski ulici. Dodatno k naši notici, da gradi mestna občina v Frančiškanski ulici trinadstropno hišo, smo se informirali in izvedeli še te podrobnosti, ki bodo gotovo javnost zanimale: v pritličju bo nastavljeno mestno električno podjetje z lastno prodajalno; enako bo v pritličju dobila svoje prostore državna posredovalnica za delo in bo enkrat tudi njej zasiguran primeren prostor. V I. nadstropju bo nastavljen mestni stavbeni urad in menda tudi mestni fizikat ter po potrebi drugi mestni uradi. II. in III. nadstropje pa bo namenjeno za stanovanja. Mestna občina ima v načrtu, da bo preskrbela z ozirom na premoženjske razmere strank stanovanja z 1 sobo in kuhinjo, kakor tudi stanovanja z več sobami. Z gradbo začnejo kmalu.

Zopet žrtev tihotapljenja. Prejšnji teden so trije tihotapci srečno prišli z saharinom čez mejo, nato pa je eden med njimi bil umorjen. Zamotan slučaj razrešuje tuk. okrož. sodišče.

Osebnost. Sekcijski šef v justičnem ministrstvu dr. Kostić je inšpiciral tukajšnjo moško kaznilnico. G. Kostić se je o napravi in z redom, ki vlada v njej, zelo zadovoljil.

Na drž. realki v Mariboru prično jesenski izpiti 24. avgusta. Novo priglajevanje za I. razred se vrši 31. avgusta, sprejemni izpiti za I. razred pa dne 1. septembra. Vpisovanje v vse razrede je 2. sept. in pričetek šole dne 5. septembra (otvoritvena služba božja).

Pričetek šolskega leta 1925-26 na državnem meškem učiteljskem v Mariboru. 31. avgusta ponavljajni in naknadni izpiti, 1. septembra vpisovanje in sprejemni izpiti za I. letnik, 5. septembra vpisovanje v vadniške razrede ter v II.—IV. letnik. — Ravnateljstvo.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. D.

— Z vami so sami dobri ljudje. Gospa Helena, ki jo imam tako rad, gospod major, ki je tako miren, pa še kapitan Mangles in gospod Paganel in mornarji na Duncanu, ki so tako pogumni in udani.

— Vse to vem, dečko, je odgovoril Glenarvan. — Ali pa tega, da ste vi najboljši med vsemi? — Ne, tega pa res ne vem. — Potem je pa treba, da vam povem to jaz, mi lord, je odgovoril Robert, prijel lorda za roko in mu jo poljubil.

Glenarvan je nalahko odkimal. Talkav je s kretinjo poklical zaostala jezdeca in prekinil pogovor. Nobenega trenutka niso smeli zamuditi, če so hoteli rešiti Paganela in tovariše.

Zato so znova pogladi konje, ali kmalu so morali spoznati, da konji razen Tavke ne bodo dolgo zdržali. Opoldne so jim morali privoščiti celo uro počitka. Živali sta že čisto opešali in se nista več zmenili za šope »alfafare«, neke vrste suhe detelje, ki so jo solnčni žarki popolnoma izželi.

Glenarvan se je začel vznemirjati. Znaki suše niso kar nič pojejavljali, in pomanjkanje vode bi moglo imeti strašne posledice. Talkav ni govoril, mislil si je najbrž, da bo še dovolj časa za obupavanje tedaj, ko najdejo reko Guamini suho, seveda, če je indijanski sree sploh kdaj obupaval.

Zajahal je znova in s pomočjo biča ter ostrog je pognal konja v korak, ker ni šlo več drugače. Talkav bi bil že zdavnaj lahko na obrežju reke, zakaj Tavka bi ga z lahkoto ponesla tja. Ni dvoma, da mu je ta misel tudi prišla. Ravnotako pa tudi ni dvoma, da jo je takoj zavrnil, ker ni hotel pustiti obeh tovarišev samih v pustinji. Da bi jih preveč ne prehitel, je prisilil Tavko, da je hodila počasi.

Talkov konj se je nekaj časa ustavljal, vzpenjal in močno rezgetal, ko ga je gospodar prisilil, da je hodil korakoma. Treba je bilo, da je gospodar porabil vso svojo moč, še bolj pa vse svoje najslajše besede. Talkav je znal tako lepo govoriti s konjem, in Tavka ga je vsaj razumela, če mu že ni mogla odgovarjati. Verjetno je, da jo je Patagonec s tehninimi razlogi prepričal, zakaj po kratkem pogovoru se mu je Tavka vdala in ubogala, čeprav je še grizla uzdo.

Če je Tavka razumela Talkava, je Talkav še bolje razumel Tavko. Razumna žival, ki so ji prišli na pomoč njeni izborni čuti, je začutila v zraku vlogo; slastno jo je vsrkavala, pri tem pa mlaskala z jezikom, kakor da ga namaka v dobrodejno vodico. Patagonec se ni mogel motiti, voda je blizu.

Vil je tovarišema novega poguma, ko jima je povedal, zakaj je Tavka tako nestrpna. Tudi ostala dva konja sta jo kmalu razumela. Napela sta poslednje sile in zdirljala za Indijancem. Proti trem se je pokazala v dolinici bela črta, ki je migljala v solnčnih žarkih.

— Voda! je dejal Glenarvan.

— Voda! Voda! je ponovil veselo Robert.

Nič več jim ni bilo treba prigajati konj. Uboge

živali so čutile, kako jim rastejo moči. Z nevzdržljivo silo so se zagnale naprej. V par trenutkih so bile pri reki Guamini in se vrgle do vratu v dobrodejno vodo, še vse osedlane.

Njihovi gospodarji so morali hočeš nočeš z njimi in se nekoliko neprostovoljno skopati. Vendar ni prišlo nikomur na um, da bi se jezili.

»Oh, kako dobro de, je vzkliknil Robert, ko se je napil vode iz reke.

— Le zmerno, le zmerno, dečko!« ga je opominjal Glenarvan, ki sicer ni rad delal pridig.

Nekaj časa ni bilo slišati drugega kot poželjivo srkanje.

Kar zadeva Talkava, je pil čisto mirno, ne da bi se preneglil, pil je v majhnih požirkih, »dolgih kot las«, kakor pravijo Patagonci. Ni se mogel nčiti in ni mogel, tako da sta se tovariša začela že resno bati, da ne izgine vsa reka po njegovem grlu.

»Naši prijatelji ne bodo varani v svojih nadah, je začel Glenarvan. Kmalu bodo vedeli, da jih čaka pri reki Guamini čista voda v izobilju, seveda, če Talkav ne popije vsega.

— Ali bi jim ne mogli iti naproti? je vprašal Robert. Tako bi jim lahko prihranili par uric negotovosti in trpljenja.

— Dobro si povedal, dečko, ali kako naj jim ponesemo tole vodo? Mehovi so ostali v Wilsonovih rokah. Ne, bolje bo, da jih počakamo kot smo se domenili. Če vzamemo vpoštev kot in pa to, da gredo njih konji samo v korak, jih smemo pričakovati šele na noč. Pripravimo jim dobro ležišče in dobro večerjo.

»Mohorjeva knjižnica« na Prevaljah je že izdala 7 zvezkov lepih povesti. Nove so: 4. zv. Križev pot. Roman 5. zv. Knez Serebrjani. 6. zv. Zadržja na grmadi. 7. zv. Otoki vostrzak. — Vse priporočajo Knjižni odbor v Ljubljani.

IZ CELJA.

Poroke v Celju. V zadnjih dnevih so se v Celju poročili: Josip Gričar, rudarski poduradnik v Sv. Lenartu pri Trbovljah, s Pavlo Rden, rudarsko poduradnico iz Dola pri Hrastrniku; Ivan Lampret, krojaški pomočnik v Celju, z Jožefo Pavčnik, šiviljo v Celju; Jožef Dümmler, steklobrusec iz Toplice, z Alojzijo Košenina iz Gomilke; Emerih Šantel, tov. delavec, Gaberje, z Marijo Ahlik iz Škofje vasi; Ivan Pive, učitelj iz Zalca, z Olgo Knapič, učiteljico iz Zalca.

Umrla je dne 14. t. m. Marija Solarik, žena posestnika iz Pečovnika. Preostali nam še iskreno sožalje!

Na državni realni gimnaziji pričenejo razredni izpiti za 2.—8. razred dne 24. avgusta ob 8. uri. Šolsko leto se pa prične dne 1. septembra. Za prvi razred se pa vrše sprejemni izpiti dne 1. septembra od 9. ure dalje. Isti dan od 8. do 9. ure je vpisovanje v I. razred. Vpisovanje repetentov v I. razred je pa dne 2. septembra od 8. do 11. ure in učencev od II.—VIII. razreda. Dne 3. septembra se delijo učne knjige iz podpornega fonda, dne 4. septembra je ob 8. uri služba božja in dne 5. septembra se prične redni pouk.

Prosta stanovanja v Celju. Razpisana so sedaj naslednja stanovanja: Rakovje št. 15, Plaskan Anton, 3 sobe; Višnjavica št. 1, Neubaus Marija, 6 sob, kuhinja, predoba, šramba, stranišče, drvarnica; Gledališka ul. št. 9, Oražen Franc, 1 soba, kuhinja; Gledališka ul. št. 5, Pernovšek Martin, 2 sobi, kuhinja; Vrvarska ul. št. 1, Mestna občina Celje, 2 sobi; Cankarjeva ul. št. 9, Krajnc Mimi, 3 sobe, kuhinja; Petrovče št. 1, Čuč Anton, 2 sobi, kuhinja, klet; istotam 2 sobi; Sp. Hudinja št. 23, Hren Stefan, 1 soba z štedilnikom; Trnovlje št. 101, Semet Ema, 2 sobi, kuhinja, klet, drvarnica; Čret št. 31, Solinc Jernej, 2 sobi z štedilnikom; Gaberje št. 45, Senčar Matevž, 1 soba; Braslovce, trg št. 15, Lorber Franc, 1 soba brez štedilnika; Kasaze, obč. Petrovče št. 29, Terezija in Martin Šribar, 1 kuhinja brez štedilnika; Bukovčak št. 23, Špes Ivan, 1 soba z štedilnikom; Gaberje št. 16, Čuček Konrad, 1 soba brez štedilnika; Ljubčno št. 61, Futeršek Neža, 1 soba z štedilnikom; Vrbo, obč. Sv. Jurij ob j. ž. št. 37, Sivko Marija, 2 sobi s kuhinjo; Orlavas, obč. Braslovce 26, Kolšak Balbina, 1 soba s souporabo kuhinje.

Iz Primorske.

Zepel nov podprefekt v Gorici. Goriški podprefekt markiz di Suni, ki so ga bili Slovenci sprejeli z velikim zaupanjem, ki jih je pa potem zelo razočaral, je premeščen v Merano in je že zapustil Gorico. Na njegovo mesto je prišel komendant Scotti, dosedaj podprefekt v Mortari. Za Slovence je novi mož, kakor pravi »Goriška Straža«, popolnoma nepopisan list.

Socialni tečaj za dijake. V dneh 23., 24. in 25. t. m. se vrši v Sv. Križu na Vipavskem dijaški socialni tečaj.

Šolski vestnik.

Vpisovanje na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se vrši za učence I. letnika dne 10. in 11. septembra, od 9.—12. dopoldne. Sprejemajo se lanski absolventi IV. razreda srednje oz. meščanske šole, ki predložijo izpričevalo o nižjem tečajnem oz. končnem izpitu, absolventi prejšnjih let pa tudi brez nižjega tečajnega oz. končnega izpita. Za učence in učenke II. letnika je naknadno vpisovanje dne 12. sept. od 10.—12. Prvi deklinski letniki so napolnjeni in se ne sprejme v I. letnik nobena učenka več. — Otvoritevna služba božja bo dne 14. sept. ob 9 v križevniški cerkvi. Po službi božji se zbera učenci in učenke v svojih razredih. Kdor bi 14. sept. ne prišel ali ustopil, oz. pismeno ne opravičil svoje odsotnosti se bo smatral za izstopivšega in se bo sprejel na njegovo mesto drugega oz. drugo. — Po-

navljalni izpiti bodo dne 9., 10. in 11. sept. Podrobna razdelitev je razvidna iz razglasa na deski pred ravnateljevo pisarno. — Radi ravnanja se naznanja, da je z odlokom g. velikega župana št. 974 dovoljeno učencem in učenkam zgorajnjega zavoda stanovati izven Ljubljane le največ 10 km. Starši, vpišujete svoje sinove v dvorazredne trgovske šole, ki so tako organizirane, da vzgoje v kratkem času sposoben trgovski narasčaj. Zato se priporoča zlasti trgovcem, da vpišejo svoje sinove naslednje v imenovane šole, ki, kakor nekdanji »Mahrova« šola, podajajo gojencem zaokroženo teoretično znanje iz trgovskih disciplin, katero potrebujejo kot poznejši samostojni trgovci. Absolventi pa, kateri nočejo vstopiti v trgovsko prakso, imajo odprto pot k pošti, železnici v šolo za geometre itd., ker se smatrajo enakopravne z absolventi VI. razreda gimnazije. Glede vojaškega službovanja je priznan absolventom dvorazrednih trgovskih dijaških rok.

Na notranji meščanski šoli pri uršulinkah v Ljubljani se začne razredni ponavljalni izpiti dne 24. avgusta ob 8 zjutraj. — Na vnani meščanski šoli pri uršulinkah v Ljubljani se začne razredni ponavljalni izpiti dne 26. avgusta ob 8 zjutraj. — Podrobnosti se zvedo na samostanski porti.

Vpisovanje na tehniški srednji šoli se vrši v I. letnik višje stavbe in višje strojne šole v sredo 2. septembra, v I. letnik delovodske šole, mizarke in strgarske šole, kiparske in rezbarske šole in košarske šole v petek 4. septembra. V vse ostale letnike imenovanih oddelkov in višja letnika ženske obrtne šole v sredo 9. septembra, v vse tečajne stavbene rokodelske šole od 26. do 29. oktobra. Naznanjeno vpisovanje v I. letnik ženske obrtne šole odpade, ker je že julija meseca bilo sprejetih najvišje določeno število.

Začetek šol. leta na kr. III. drž. real. gimnaziji v Ljubljani. Beethovnova ul. št. 7. Ponavljalni in naknadni izpiti za IV. razred se začnejo v torek 25. avgusta ob 8, za vse druge razrede pa v petek 28. avgusta ob 8. Nižji tečajni izpiti se začnejo v petek 28. avgusta ob 8. Ponavljalni izpiti so dovoljeni vsem, ki so prosili zanje. Natančni raspored je nabit v veži gimn. poslopja. Vpisovanje v I. razred bo v sredo 2. sept. od 8—9 v ravnateljevo pisarno, od 9 dalje sprejemni izpiti. Vpisovanje za repetente I. in učence ostalih razredov v četrtek 3. septembra od 8—12. Sv. maša bo v petek 4. sept. v križevniški cerkvi. V soboto 5. sept. ob 8 se prične redni pouk. — Ravnateljstvo.

Gremijalna trgovska šola v Ljubljani naznanja, da se vrši vpisovanje v I. letnik, kakor je že objavljeno od 17. do 24. avgusta t. l. v pisarni Gremija trgovcev v Ljubljani, palača Ljublj. kreditne banke, Aleksandrova cesta 2-1. Vsak mora prineseti s seboj zadnje šolsko spričevalo. Za sprejem se zahtevata najmanj 2 razreda srednje ali meščanske šole ali pa 8 razredov osnovne šole. Vpisovanje v II. in III. letnik se vrši v šoli na »Ledin« (Komenskega ulica) v četrtek dne 3. septembra t. l. od 2—3 popoldne v vodstveni pisarni (levo pritrilje). Začetek šolskega leta 1925-26 se prične v ponedeljek dne 7. septembra 1925 ob 2 popoldne za vse valence. Istočasno bodo izprašani vsi oni učenci (ke), ki so ostali koncem šolskega leta neizprašani in niso prejeli izpričevala. — Načelnstvo.

Vpis v državno davčno šolo v Belgradu. Ministrstvo za finance objavlja potom tukajšnje finančne delegacije: V Belgradu se ovrta dva tečaja državne davčne šole (državne poreziške šole) od katerih traja prvi od 15. IX. 1925 do 31. V. 1926, drugi pa od 1. IX. 1926 do 30. IV. 1927. Zravico do vpisa v to šolo imajo samo one osebe, ki so z uspehom dovršile najmanj 6 razredov srednje šole. V pomanjkanju takih prosilcev se morejo sprejeti tudi osebe, ki so izvršile najmanj 5 razredov gimnazije ali realke ter eno leto druge strokovne šole. Absolventi državne davčne šole se postavljajo za uradnike v III. kategoriji. Siromašni prosilci morejo dobiti državno podporo mesečno do 600 Din. Prošnje je vložiti do 31. VIII. 1925 pri »Upravi državne poreziške šole« v Belgradu (poslopje »Generalne direkcije neposrednih porezov«). Reflektanti naj se osebno zglašijo pri predsedstvu delegacije min. financ v Ljubljani, kjer dobe podrobna pojasnila.

Na I. drž. dekl. mešč. šoli v Ljubljani se prične razredni (ponavljalni) izpiti 24. avgusta ob 8. uri in so dovoljeni vsem učenkam, ki so za nje prosile. Izpiti se vrše po razporedu, ki je razviden na deski v veži šolskega poslopja. Nižji tečajni in razredni izpiti privatistini se prične 27. t. m.

Razredni (ponavljalni) in dopolnilni izpiti na meščanski šoli v Ribnici pričenejo v ponedeljek 24. t. m. ob 8. Vse drugo glede pričetka novega šol. leta sporoči pravočasno podpisano ravnateljstvo. — Mervič, ravnatelj.

Gospodarstvo.

Novi proračun poljedelskega ministrstva. V poljedelskem ministrstvu so že izdelali proračun za leto 1926-27. Novi proračun znaša okoli 500 milijonov dinarjev.

Novi železniški tarifi. Iz Belgrada poročajo, da je železniški minister g. Radojević izjavil, da so že začeli tiskati nove železniške tarife, ki bodo stopili v veljavo 1. oktobra t. l. Po novem tarifu bodo znižane postavke za 25—30 odstotkov.

Gospodarski kongres v Belgradu, o čegar odločitvi smo včeraj poročali, je sklican za 19. septembra.

Izvoz lesa skozi Reko v prvem četrtletju 1925. V prvih 3 mesecih t. l. je bilo izvoženih skozi Reko 78.969 ton lesa napram 47.561 tonam v prvem četrtletju lanskega leta. Uvoz lesa skozi Reko je bil letos v prvem četrtletju samo 12.29 ton napram 30 tonam v odgovarjajočem razdobju lanskega leta.

Nov padec poljskega zlata. Iz srednjeevropskih borz poročajo, da je predvčerajšnjim poljski zlat zopet znatno padel. Toda že včeraj je nastopila reakcija in zlat se je zopet dvignil, vendar pa še ni dosegel paritete.

Denarni trg v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da je likvidnost avstrijskega denarnega trga zelo velika. Privatni diskont je 9 odstot. in večkrat je padel celo pod to točko.

Zetveni rezultat v Avstriji. Letošnji pridelek rži v Avstriji krije popolnoma potrebe cele države in pšenice se je pridelo 40 odstot. avstrijske potrebe, medtem ko je bilo lani kritih z lastno produkcijo le 70 odstot. potrebe rži in 30 odstot. potrebe pšenice.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški. Po izkazu bančnega urada češkoslovaškega finančnega ministrstva z dne 15. t. m. je znašal obtok bankovcev v Češkoslovaški 7.213 milijonov Kč, kar pomeni napram izkazu z dne 8. t. m. znižanje za 150 milijonov Kč.

Letošnja produkcija sladkorja. Kakor poročajo iz raznih delov Češkoslovaške je pričakovati letos izredno dobro letino sladkorne pese. Privatniki cenijo letošnjo produkcijo na 15 in pol milijona stotov surovega sladkorja (napram 14 in pol milijona stotov lani). Če bo produkcija sladkorja dosegla v resnici 15 in pol milijona stotov, bo češkoslovaški ostalo za izvoz 1 in pol milijona met. stotov.

Cenitev svetovne letine hmelja. V Monakovem se je t. dni vršil kongres nemških hmeljarjev. Na tem kongresu so cenili letošnjo svetovno letino hmelja na 884.300 stotov po 50 kg. Pridelek v Češkoslovaški so cenili na 122.000 stotov, od tega v Zateškem okrožju na 90.000 stotov. Ker je lanska letina dala pridelek 1.300.000 met. stotov, je torej letošnji pridelek za približno 400.000 stotov manjši kakor lanski.

Prof. Cassel za enotnost evropskih valut. Znani švedski narodni gospodar prof. Cassel se zavzema v daljšem članku v »Svenska Dagbladet« za enotnost evropskih valut in zahteva za vse evropske devize trdno podlago in na ta način njihovo praktično stabilnost.

Borze.

Dne 20. avgusta 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.2550—13.3550 (13.23 do 13.33), Italija 200.73—203.13 (201.50 do 203.50), London 270.72—272.72 (270.90 do 272.90), Newyork 55.5350—56.1350 (55.57 do 56.17), Pariz 262.48—266.48 (261.15—263.15), Praga 164.80—166.80 (164.80—167.80), Dunaj 7.81—7.91 (7.815—7.915), Curih 10.8150 do 10.8950 (10.81—10.91); dolarji 54.80—55.40. Curih. Belgrad 9.225 (9.225), Berlin 122.65 (122.60), Italija 18.575 (18.70), London 25.035 (25.04), Newyork 515.50 (515.20), Pariz 24.20 (24.25), Praga 15.27 (15.25), Dunaj 72.55 (72.50), Bukarešt 2.65 (2.65), Sofija 3.75 (3.75). Trst (ob 10.30). Belgrad 49.20—49.60, Curih 5.35—5.40, Newyork 27.65—27.75, Praga

81.625—82.375, London 134—134.50, Pariz 129.85—130.25, Dunaj 3.875—3.925.

Trst (ob 17.42). Belgrad 49.25—49.65, Curih 5.35—5.40, Newyork 27.65—27.75, Praga 81.85—82.30, London 134.20—134.50, Pariz 129.75—130, Dunaj 3.875—3.925.

Dunaj. Devize. Belgrad 12.6925. Kodanjski 162.40, London 34.455, Milan 25.61, Newyork 708.80, Pariz 33.25, Varšava 118.75. — Valute. Dolarji 708.75, angleški funt 34.47, francoski frank 33.27, lira 25.67, dinar 12.72, češkoslovaška krona 22.90.

Praga. Devize. Lira 121.75, Zagreb 60.45, Pariz 158.75, London 163.95, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. Danes je zabeležiti dvig Prastredione (890 den) in oslabljenje tečaja Strojnih tovarov in livaren (105—118) ter zastavnih listov in kom. zadolžnic. 7 odstot. invest. posoj. 76—80, vojna odškodnina 292. den. zastavni listi 20. den. kom. zadolžnice 20 den. Celjska pos. 201—201, zaklj. 201; Ljublj. kred. 225—265; Prastredione 890 den.; Kred. zavod 175—185, Strojne tovarne 105—118, Trbovlje 335 bl.; Vevče 112 den.; Stavbna družba 165 do 180.

Zagreb. Hrv. esk. 114—115, Kreditna 115 do 118, Ljublj. kreditna 225—250, Prastredione 895—900, Hipobanka 66—67, Jugobanka 99 do 100, Slavenska 65—66, Eksploatacija 58, Sečerana 491—500, Nihag 41, Gutman 394 do 400, Havelka 150—160, Slavonija 56—60, Trbovlje 330, Vevče 110, 7 odstot. invest. posoj. 78.25, vojna odškodnina 296—297.

Dunaj. Efekti. Podunavsko-savska-jadranska živnost. banka —, Alpine 299.100, Greinitz 141, Kranjska industrijska —, Trbovlje 437.500, Hrv. eskompta 14.5, Levkam 17.7, Jugobanka —, Hipobanka 8, Avstrijske tvornice za dušik —, Gutmann —, Mundus 87.5, Slavex 16.8, Slavonija 5.8.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske monte, 25 mm, 30 mm, 50 mm, fco meja 500 den.; testoni, 4—10, fco meja 545 bl.; bukovi parketi, 450 do 8 cm šir., 20 do 50 cm dolž., fco meja, za m² 42 den.; hrastova drva, 1 m dolž., suha, fco nakl. post., 10 vag., zaklj. 17.50. — Zito in poljski pridelki: Pšenica zgorajne-bačka, 77-78 kg. gar. suha, fco nakl. post., 2 vag. 270; pšenica domača, fco Ljubljana 275 den.; koruza slav., par. Škofja Loka, 1 vag., zaklj. 225; koruza slav., par. Ljubljana, 1 vag. zaklj. 222.50, laneno seme, la. fco Ljubljana 550 den.; oves slav. ali bos., fco Ljubljana 195 den.

Novisad. Pšenica 13 in pol vag. bačka 270, pšenica bačka za oktober 280, pšenica sremska 77—78 kg 260, oves bački 2 vag. gl. proga okt. 182.50, oves bački 180, koruza bačka 131 vag. avgust do sept. 182.50, koruza bačka ladja Tisa 196—197, fizo 10 vag. bački ladja Donava za sept. 240, moka št. 2.5 0 basis 480, moka št. 5 350, moka št. 6 300, otrobi bački 1 vag. v jutrnih vrečah 150. Tendence neizpremenjena.

Dijaški vestnik.

Načelnikom okrožij za loterijo DPD. Nekatera vprašanja: Po potrebi lahko bloke srečk tudi delite, vendar naj ostanje vsi kuponi v skupnem bloku. Imejte natančno evidenco! Lahko tudi pošljemo še toliko srečk, da ima vsak prodajalec svoj blok. — Plakati so v tiskarni in jih v kratkem dobite. — Po dosedanjih poročilih sprejema občinstvo srečke Dijaškega podpornega društva zelo dobrohotno; o tem priča tudi že čekovni urad. — Denar pošiljajte po naših polničnih in napišite na srednji odrezek, kjer je že šifra 1/x, še številko bloka, za katerega pošljete denar. — Odgovorite na našo okrožnico in sporočite dobljene izkušnje. — Odbor DPD.

Poizvedovanja.

Izgubila je revna služkinja na potu od železniškega predora na Martinovi cesti do trgovine A. Šarabon pri sv. Petra cerkvi srebrno uro. Ker je ura drag spomin, prosi poštenega najditelja, da odda najdeno uro v Streliški ulici št. 29, prvo nadstropje.

Izgubil se je bel psiček foxterier z znakom Gornjigrad 9. Sliši na ime Trilbi. Najdite-lja se naproša, da ga odda proti dobri nagradi na Selu št. 38/II. pri Guštinu.

Poštena ženska

ves dan odsotna, išče prazno sobico. — Ponudbe na upravo pod »Sobica« 5446.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVIK BARAGA Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/1 Telefon št. 950

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

ABSOLVENTINJA

mešč. šole in trg. tečaja na tenški real. gimn., z dobrim spričevalom, želi primerne službe v Ljubljani. Gre me-šec tudi brezplačno. — Ponudbe na upravo »Sloven-ta« pod šifro »Vestna«.

Absolventinja

trgov. šola, z dobrim uspehom, išče prim. mesta pod šifro »Vestna in poštena« št. 2550 na upravo lista.

Posestvo

7 oraloj njev in travnikov, ¼ ure od Celja; HISA z gostilno, vrtom in nivo, tu-di ¼ ure od Celja; dvonad-stropna HISA z gostilno v Ljubljani, se poceni proda. — Ponudbe na Lovro ČRE-MOŽNIK — Celje, Prešer-ova št. 19. 5427

Vrtnar

samski, trezen, popolnoma vaje zelenjad. in sadnemu vrtu, se takoj sprejme. — Zelasiti se je pri M. DOL-NICARJU, posest. v Smart-ene ob Savi, pošta Moste.

Išče se zanesljiv hišnik

za neko vilo v Ljubljani. Stanovanje takoj prosto — vpokojeenci imajo prednost. Pismene ponudbe z opisom in navedbo naslova za in-formacije je poslati uprav-ništvu »Slovenca« pod šifro »Zanesljiv hišnik« št. 5409.

Starejša natakarica

na račun, se išče za pro-metno gostilno tik Ljubljane, ali dve sestr. (sorodnici) za vino, kuhinjo in jestvine. — Natančneje se izve v upra-vi »Slovenca« pod št. 5416.

VEČJI trgovski lokal

ali prostor, kateri bi se dal preurediti, s primernim suhim skladiščem, v sredini mesta ali Gosposvetski ce-sti, SE IŠČE. — Ponudbe na Poštni predal št. 112, Ljubljana. 5366

Kovaški meh

in drugo kovaško orodje KUPIM. — Naslov v upravi lista pod »Kovač« št. 5414.

DVE DIJAKINJI

se sprejemata na dobro hra-no in stanovanje ter strogo nadzorstvo. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 5398.

STENICE!

Obi. konc. zavod za pokon-čavanje mrčesa sporoča, da je dospelo prvotno sred-stvo proti stenicam. — »PANA« — LJUBLJANA, Poljanska cesta 12.

Stavbena parcela

okolu 800 m², se proda. — Vpraša se: KOMAN, Ope-karska cesta 12. 5418

Naprodaj je več stavbišč

v izmeri 340 do 955 m², ob Dunajski cesti. Lepa lega z razgledom na planino; stavbišča so suha in pe-šena. V neposredni bližini vodovod in elektrika. Cene po dogovoru. — Pojasnila daje I. M., Ljubljana, škof-ja ulica št. 9, I. nadstr., desno. 5445

Blaž Svetel

požarni čuvaj na Gradu

dne 20. avgusta ob 3 zjutraj, po dolgi, muke-polni bolezni, previden s svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb dragega rajnega bo v petek, dne 21. avg. ob 4 pop. iz hiše žalosti, Grajska planota št. 1, na pokopališče pri Sv. Križu. — Predragoga pokojnika pri-poročamo v pobožno molitev.

Ljubljana, dne 20. avgusta 1925.

MARIJA SVETEL, soproga,

ALFONZ in ALBINA, otroka,

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Vsem, ki so na kakršenkoli način izkazali zadnjo čast ali izrazili kakorkoli svoje sočutje ob smrti naše nepozabne in nenadomestljive soproge, mamice in babice

Terezije Košir

se iskreno zahvaljujemo in jo priporočamo vsem v molitev.

Globoko žalujoči ostali.